

УКРАЇНА

(19) UA

(11) 47322

(13) A

(51) 6 G05D7/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДВИДАЄТЬСЯ ПІД
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ВЛАСНИКА
ПАТЕНТУ

(54) ТЕРМОСТАТИЧНИЙ КЛАПАН

1

2

(21) 2001117821

(22) 15 11 2001

(24) 17 06 2002

(46) 17 06 2002, Бюл. № 6, 2002 р.

(72) Каменський Сергій Євгенович, Єрис Євген
Дмитрович, Мокін Андрій Олександрович, Мокін
Олександр Васильович, Мащенко Олександр Ми-
колайович, Чепрасова Тетяна Миколаївна(73) Каменський Сергій Євгенович, Єрис Євген
Дмитрович, Мокін Андрій Олександрович, МокінОлександр Васильович, Мащенко Олександр Ми-
колайович, Чепрасова Тетяна Миколаївна(57) Термостатичний клапан, що містить корпус з
термостатичною масою, пробку-діафрагму з по-
ршнем, розміщену в напрямній втулці, яка закріп-
лена у корпусі, який відрізняється тим, що корпус
клапана виконаний тороподібною форми, а по-
ршень і напрямна втулка виконані у вигляді роз-
ташованих концентрично кільцевих оболонок, які
взаємодіють одна з одною

Винахід відноситься до пристроїв регулювання
неелектричних величин, а більш конкретно – до
термостатичних клапанів і дозволяє автоматично
підтримувати температуру теплоносія у вказаних
межах

Відомим є термостатичний клапан, який скла-
дається з чаші (корпусу) з термостатичною масою,
діафрагми, пробки з поршнем, розташованим у
направній втулці, яка закріплена у корпусі (див
патент США № 3182910, клас 236-34). Корпус кла-
пана виконано циліндричної форми і встановлено
всередині трубопроводу, де він омивається сере-
дою, температуру якої він регулює. Ця середа мо-
же бути агресивною, а конструктивне встановлен-
ня термостатичного клапана у вказаний середі
часто неможливе і зв'язане зі значними трудно-
щами

Недоліком такого клапану є невисокі експлуа-
таційні якості, такі як

складність опяду та обслуговування клапана,
мала довговічність,

значний гидравлічний опір клапана, який вста-
новлено всередині трубопроводу

Найближчим до запропонованого по технічно-
му рішення є вибраний як прототип термостатич-
ний клапан по авт. св. СРСР № 632992, МПК G05D
7/00, 1977 г. Вказаний клапан містить корпус з
термостатичною масою, пробку-діафрагму з по-
ршнем, яка розміщена у напрямній втулці, закріп-
лений у корпусі. Корпус клапана виконаний цилінд-
ричної форми і завдяки наявності електронагрівача
може встановлюватися поза середі, параметри
якої (температуру, загасованість, тиск і т.п.) він

регулює. Під час розробки системи регулювання
параметрів середі виникає необхідність створен-
ня керуючого зусилля, яке рівномірно розподілене
навколо трубопроводу з середою. Це забезпечу-
ється встановленням на поверхні трубопроводу
кількох відомих термостатичних клапанів, осі яких
паралельні поздовжній осі трубопроводу

Недоліком відомого пристрою є невисокі експлуа-
таційні якості, такі як

недостатня рівномірність керуючого зусилля
по колу, у зв'язку з відмінною зусилля кожного кла-
пана у процесі роботи,

невисока надійність системи регулювання за-
вдяки великій кількості клапанів

В основу винаходу поставлена задача ство-
рення удосконаленого клапана, який би забезпе-
чував підвищення його експлуатаційних якостей
шляхом введення в нього нових елементів і техні-
чних рішень, таких як

корпус клапана виконано тороподібною форми,
що дозволяє створити рівномірне зусилля по колу,
поршень і напрямна втулка виконані у вигляді
розташованих концентрично кільцевих оболонок,
що дозволяє спростити конструкцію клапана

Поставлена задача вирішується таким чином,
що у запропонованому термостатичному клапані,
який містить корпус з термостатичною масою,
пробку-діафрагму з поршнем, розташовану у на-
правній втулці, яка закріплена у корпусі, корпус
клапана виконано тороподібною форми, а поршень
і напрямна втулка виконані у вигляді розташован-
них концентрично кільцевих оболонок, які взаємо-
діють одна з одною

(13) A

(11) 47322

(19) UA

Для пояснення конструкції терmostатичного клапана додаються креслення і їй детальний опис. На кресленнях зображено:

на фіг. 1 — загальний вид терmostатичного клапана,

на фіг. 2 — приклад використання клапана в якості привода у системі регулювання температури теплоносія,

на фіг. 3 — розріз А-А фіг. 2 (поперечний розріз теплообмінника трубопроводу).

Запропонований терmostатичний клапан складається з корпусу 1 (див. фіг. 1) тороподібної форми з терmostатичною масою 2, пробки-діафрагми 3 з поршнем 4 у вигляді кільцевої оболонки. Пробка-діафрагма 3 розміщена у напрямній втулці, яка містить дві кільцеві концентричні оболонки 5 і 6, закріплених у корпусі 1 за допомогою гайок 7 і 8 відповідно.

Приклад використання терmostатичного клапана як привода у системі регулювання температури теплоносія наведено на фіг. 2.

Система регулювання складається з терmostатичного клапана, корпус 1 якого закріплено на трубопроводі 9, і теплообмінника, який виконано у вигляді ребристої поверхні 10, встановлений на трубопроводі 12 у кільцевому зазорі 11 з кільцевою заслінкою 12. Кільцева заслінка 12 кінематично зв'язана з поршнем 4, який споряджено кільцевим упором 13, який взаємодіє з пружиною 14. Трубопровід 9 вкрито теплоізоляцією 15.

Робота системи регулювання температури здійснюється наступним чином:

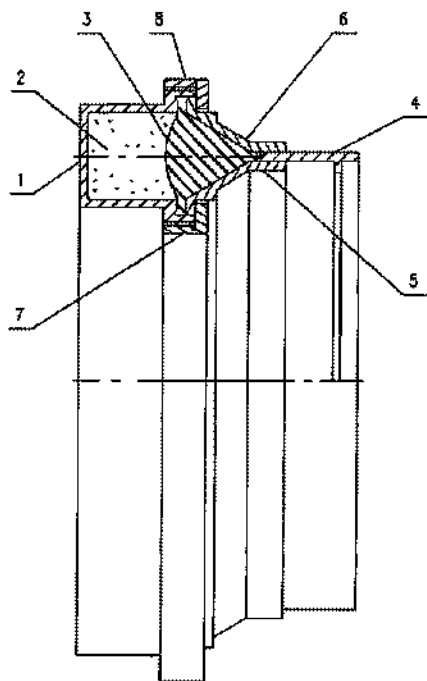
Вихідне положення системи зображено на фіг. 2. Коли температура теплоносія у трубопроводі 9 підвищується, терmostатична маса 2 розширюється і створює тиск на пробку-діафрагму 3, викликаючи переміщення поршня 4 і кільцевої заслінки 12 вправо. При цьому пружина 14 стискається. Кільцевий зазор 11 сполучається з навколишньою середою, робиться інтенсивний теплообмін між ребристою поверхнею 10 і навколишньою середою, внаслідок чого температура теплоносія знижується.

Це призводить до стиснення терmostатичної маси 2 і поверненню поршня 4 з кільцевою заслінкою 12 завдяки дії пружини 14 у вихідне положення. Для підвищення чутливості системи регулювання внутрішня стінка корпусу 1 клапана може бути виконана як відрізок трубопроводу 9.

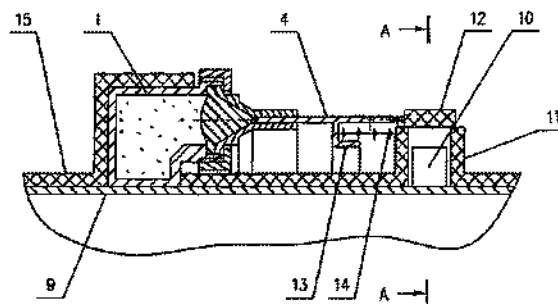
Запропонований терmostатичний клапан може бути використано також як штовхач, замість сильфонів, для забезпечення створення герметичного ущільнення в з'єднанні трубопроводів по авт. св. СРСР № 706638, МПК F16L 23/00, 1978р. При цьому електронагрівач клапана повинен бути зв'язаний з датчиком тиску, який встановлено у внутрішній порожнині трубопроводу 9, через підсилювач керуючого сигналу.

Таким чином, запропонований терmostатичний клапан, поліпшуючи експлуатаційні якості, дозволяє:

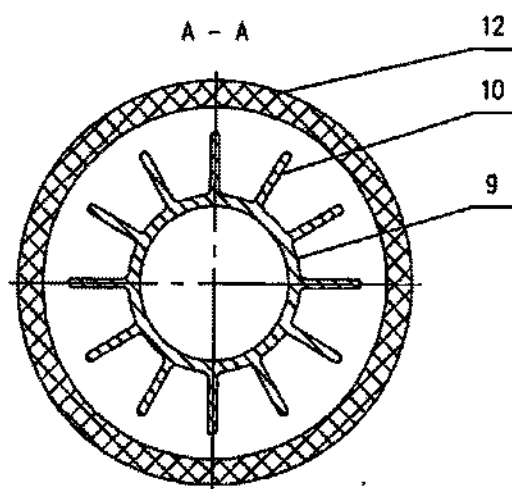
спростити систему регулювання параметрів середи,
підвищити надійність її роботи.

Фіг. 1

Фіг. 2

Фіг. 3

ДП «Український інститут промислової власності» (Укрпатент)
вул. Сим'ї Хохлових, 15, м. Київ, 04119, Україна
(044) 456 – 20 – 90

ТОВ «Міжнародний науковий комітет»
вул. Артема, 77, м. Київ, 04050, Україна
(044) 216 – 32 – 71